

Verslag van het bestuurlijk overleg tussen de gedeputeerde financieel toezicht van de provincie Utrecht en de wethouder financiën van de gemeente Montfoort

Datum 28 april 2021

Deelnemers:

- Provincie Utrecht, gedeputeerde Robert Strijk (voorzitter)
- Provincie Utrecht, Ria van Dixhoorn-Hoogenboom (financieel toezichthouder)
- Provincie Utrecht, David den Ouden (financieel toezichthouder)
- Gemeente Montfoort, wethouder Van Wiggen
- Gemeente Montfoort, Marc van der Veer (gemeentesecretaris)

Welkom en doel van het gesprek

De gedeputeerde heet iedereen welkom en geeft het doel van het gesprek aan. De gemeente Montfoort staat onder preventief toezicht. In december, bij het onder verscherpt toezicht plaatsen van de gemeente, is afgesproken dat er tussentijds bestuurlijk overleg gevoerd wordt over de voortgang van het herstelplan en de actuele financiële situatie van de gemeente.

Financiële situatie van de gemeente

De wethouder schetst de ontwikkeling van de financiële situatie van de gemeente. Bij de begroting en meerjarenraming 2021 – 2024 werden voor alle vier de jaren negatieve saldi voorzien. Dit heeft ertoe geleid dat in overleg met de raad gekozen is om de focus te leggen op het overbruggen van de boekjaren 2021 en 2022. Het temporiseren van de uitgaven, het in stand houden van de voorzieningen en het ontzien van de algemene reserve zijn daarbij belangrijke uitgangspunten. Er wordt gestuurd op het zo min mogelijk belasten van de algemene reserve. De wethouder geeft aan dat hij goede hoop heeft dat deze jaarschijven geen negatief beeld meer vertonen. Voor de latere jaren heeft de gemeente haar hoop gevestigd op de positieve uitkomsten van de herijking van het Gemeentefonds. In dat kader bedankt de wethouder de gedeputeerde voor zijn inspanningen om de benarde financiële situatie van de kleinere gemeenten bij de minister onder de aandacht te brengen.

Herijking gemeentefonds en toetsingskader

Wethouder en gemeentesecretaris geven aan dat de contouren van de herijking er hoopvol uitzien voor de gemeente. Zij zijn hier positief over gestemd. Het “zware financiële weer” waarin Montfoort is komen te verkeren, vloeit voort uit oplopende kortingen op de algemene uitkering uit het Gemeentefonds en overdracht van rijkstaken zonder afdoende financiële compensatie. Daarbovenop hield de gemeente Montfoort in november 2020 ook nog rekening met een nadelig effect van de herijking van het Gemeentefonds van € 1,2 miljoen. De voorlopige uitkomsten van de herijking van het Gemeentefonds laten thans een voordeel zien van € 1,0 miljoen. Dit is ten opzichte van november 2020 (begrotingsbehandeling door gemeenteraad) een structureel voordelig effect van € 2,4 miljoen. De gemeente realiseert zich dat de uiteindelijke uitkomst wellicht minder voordelig kan uitvallen, maar houdt wel rekening met “een forse plus”. De herijking wordt geacht zorgvuldig te zijn uitgevoerd.

De provincie nuanceert het optimisme van de gemeente door voor het voetlicht te brengen dat de adviezen rondom de herijking nog niet afgerond zijn. De Raad voor het Openbaar Bestuur heeft een

groot aantal kritische vragen gesteld. De beantwoording hiervan is nog niet afgerond. Met andere woorden er dus geen zekerheid over de door de gemeente genoemde bedragen. De herijking is nog steeds onderwerp van discussie en of de toegezegde helderheid op korte termijn te verwachten is, is nog maar de vraag. Er zijn signalen dat de toegezegde duidelijkheid niet gegeven gaat worden bij de meicirculaire. De gedeputeerde benadrukt dat bij de toetsing van herstelplan, begroting en meerjarenraming de meicirculaire leidend is. Ook de recent verstuurde begrotingsrichtlijnen zijn duidelijk op dit punt. Het wachten is op de besluitvorming over de actualisatie en het uiteindelijke besluit van het nieuwe kabinet. Op dit moment is het voorbarig om rekening te houden met de herverdelingseffecten. Dit is overeenkomstig de landelijk opgestelde begrotingsrichtlijnen. Deze zijn eind maart naar de gemeenten gestuurd.

De gedeputeerde uit ook zijn zorgen over de terughoudendheid waar het gaat om het nemen van maatregelen om een structureel begrotingstekort te voorkomen. De gemeente heeft haar hoop gevestigd op meer middelen uit het Gemeentefonds. Mochten deze er niet komen of later dan blijft de gemeente in zwaar financieel weer verkeren. Met de daarbij behorende zorgen. De gedeputeerde benadrukt dat hij vindt dat er alternatieven onderzocht moeten worden c.q. komen. De meicirculaire is zijn toetsingskader en hij vraagt nadrukkelijk om hier rekening mee te houden.

Uiteraard is de meicirculaire volgens wethouder Van Wiggen zeer belangrijk en daarmee wordt rekening gehouden bij het oplossen van de financiële problemen in zijn gemeente. Verder benadrukt hij nogmaals dat op dit moment alles wijst op het gegeven dat de herijking van het Gemeentefonds zal leiden tot aanzienlijke extra structurele financiële middelen voor Montfoort. Daarom streeft de gemeente er naar om de jaarschijven 2021 en 2022 van haar begroting structureel sluitend te maken c.q. de tekorten zeer beperkt te houden.

Ook benadrukt hij dat de gemeente Montfoort een regiegemeente is met een 'lean-and-mean' organisatie. Hij geeft aan dat uit rapport van het onderzoeksbureau Berenschot blijkt dat Montfoort ten opzichte van een gemiddelde gemeentelijke organisatie van een gelijke omvang minder uitgeeft per formatieplaats en weinig uitgeeft aan haar voorzieningen. Hierdoor ziet Montfoort geen mogelijkheden tot bezuinigingen op de omvang van haar organisatie en haar voorzieningen. Om die redenen wil de gemeente voor de begrotingsjaren 2023 en 2024 de duidelijkheid afwachten over de nieuwe werkelijkheid ten gevolge van o.a. de herijking.

Verder doet de gemeente ook mee aan de pilot financiële scans, zodat er een zo'n compleet mogelijk beeld aan de gemeenteraad wordt gegeven over de financiële positie van de gemeente. Bespreking hiervan met de raad is gepland op 10 juni.

Uitstel indienen herstelplan

De wethouder geeft aan dat hij de voorkeur geeft aan een integrale behandeling in de raad van zowel het herstelplan, de uitkomsten van de jaarrekening 2020, de actuele financiële situatie van de gemeente, uitkomsten van het Berenschot onderzoek en de financiële scan. Er wordt in 2021 geen Kadernota uitgebracht, omdat het herstelplan de jaarschijven 2021 – 2024 omvat. Op 5 juli is de raadsvergadering gepland. Dit betekent echter dat niet voldaan kan worden aan de in de toezichtbrief gestelde termijn van "besluitvorming vóór 1 juli". Gezien het belang dat de gedeputeerde hecht aan een afgewogen en afgeronde besluitvorming acht hij het verschoonbaar dat het herstelplan op 5 juli vastgesteld wordt. Dit onder de voorwaarde dat de provincie de conceptstukken (het collegevoorstel over het uitgewerkte herstelplan en de aanbiedingsbrief aan

Gedeputeerde Staten) eerder ontvangt. In de toezichtbrief wordt de datum van 1 juni genoemd¹. In afwijking hiervan wordt de datum verschoven naar 18 juni. Vóór 18 juni dienen de conceptstukken ambtelijk met de provincie gedeeld te worden. Uiterlijk 6 juli dient de provincie over het raadsbesluit en herstelplan te beschikken. Via ambtelijk contact zal de provincie op de hoogte gehouden worden over (nieuwe) ontwikkelingen. Dit conform de bestaande afspraken.

Jaarrekeningresultaat

Op de vraag van de gedeputeerde naar het jaarrekeningresultaat 2020 geeft de wethouder aan dat op basis van voorlopige cijfers zich een tekort aftekent van circa € 1,1 miljoen. Ten opzichte van de Najaarsnota betekent dit een verslechtering van € 85.000, hetgeen geheel wordt verklaard door nog niet in 2020 gecompenseerde kosten in het kader van de Corona-pandemie. De tegenvallers waarvoor nog geen compensatie is ontvangen, zijn verwerkt in 2020. Dit zal bij compensatie in 2021 weer wel leiden tot een positief effect. De gemeente legt nadrukkelijk de focus op het overbruggen van de jaren (2020), 2021 en 2022. Alle aandacht gaat uit naar het liquide blijven van de gemeente. De weerstandsratio acht de gemeente voldoende. Ook na afname van de reserves tot en met 2024 door verwerking van de nadelige rekeningresultaten en de geraamde nadelige jaarsaldi in de begroting 2021 – 2024.

Aandachts- en verbeterpunten toezichtbrief

Dit brengt de gedeputeerde op een van de aandachts- en verbeterpunten genoemd in de toezichtbrief van december; de financiële kengetallen. Deze zijn weliswaar in de begroting opgenomen, maar de toelichting op de afzonderlijke kengetallen is vrij beperkt en aan de samenhang wordt niet of nauwelijks aandacht geschonken. Juist door de kengetallen in samenhang te duiden, wordt het inzicht in de financiële situatie van de gemeente verbeterd. In het bijzonder ontbreekt inzicht in de weerspiegeling van het gevoerde beleid op de ontwikkeling van een kengetal. In dit kader behoeft de weerstandsratio dan ook enige nuancering. De wethouder geeft aan dat in de jaarrekening 2020 hier al aandacht aan geschonken wordt en dit ook bij de komende begroting zo zal zijn.

Een ander aandachtspunt is de actualisatie van de beheerplannen. De gemeente kent een aantal verouderde beheerplannen. Niet in alle gevallen is duidelijk wat de financiële consequenties van de actualisatie zullen zijn. Is de verwachting dat er meer budget nodig is om aan de vastgestelde kwaliteitsniveaus te kunnen voldoen? Zo ja, hoe gaat dit financieel ingepast worden? De gemeentesecretaris geeft aan dat de gemeente voortvarend aan de slag is gegaan. De planning is om de financiële consequenties gereed te hebben bij de behandeling van de begroting 2022.

Afsluiting

De gedeputeerde dankt de aanwezigen voor hun inbreng.

RvD/HvW/6/17/21/31mei

1

Ter info: de relevante passage uit de brief van 17 december 2020 over de beoordeling begroting.

..... Concreet betekent dit dat wij van u verwachten dat:

- *u zo mogelijk een herstelplan vaststelt vóór 1 juni 2021, doch uiterlijk vóór 1 juli 2021;*
 - *het collegevoorstel over het herstelplan vóór 1 juni 2021 is afgerond en dat wij dit voorstel en het uitgewerkte plan voor de genoemde datum hebben ontvangen;*
 - *u besluit over het herstelplan vóór 1 juli 2021;*